

Potovanje Helen Doron metodologiji nasproti

Začetki odkritja

Sem Helen Rachel Lowenthal, rojena 5. novembra 1955.

Odraščala sem v družini z obilico knjig. Mama je očeta spoznala med usposabljanjem za farmacevtko, a v resnici je sanjala, da bi postala učiteljica angleščine in učila majhne otroke. Čeprav je učiteljica postala šele, ko sem bila sama že najstnica, je njen interes za izobraževanje vplival tudi name. Pomagala mi je pri branju, dopolnjevala besedila, ki sem se jih učila v razredu (tiste vseprisotne knjige o Janet in Johnu!) in mislim, da ji je svojo veliko ljubezen do knjig uspelo prenesti name. Oboževala sem jih – ne samo zaradi zgodb, ki so jih pripovedovale in dogodivščin, v katere so me popeljale, ampak tudi zaradi njihove čvrstosti, trdnega in solidnega občutka v roki, mečkanja listov pri obračanju strani, in celo zaradi njihovega vonja. Spomnim se, da sem z velikim veseljem prebrala knjigo otroških imen, prav vsa imena v knjigi, njihov izvor in pomen.

Ko so se knjige poškodovale, sem postala amaterska knjigovezka, in jih marljivo povezovala s papirjem in trakom. V branju sem resnično uživala in nisem si mogla predstavljati življenja brez družbe knjig.

Oče je Nemčijo s svojimi starši in bratom zapustil leta 1933, ker je v daljavi zaslišal grmenje prihajajoče vseevropske vojne. Najmočnejši vpliv name je imelo njegovo sočutje, ki ga je imel do vseh živih bitij. Tudi mama je živali oboževala in z njimi lepo ravnala, kar ji je prineslo družinski vzdevek »Katzenkopf«. Tako je bila ljubezen do živali zame nekaj popolnoma naravnega; ko sem bila mlado dekle, je bila ena od mojih najljubših stvari obisk londonskega živalskega vrta. Spomin na te pogoste izlete se nepreklicno prepleta z občutkom pravičnosti in odgovornosti do živali, ki so ga imeli moji starši. Moje prepričanje, da je z živalmi potrebno ravnati etično jasno izhaja iz teh zgodnjih let, čeprav sem ga sama kasneje močno nadgradila.

V otroštvu je name dodatno vplival tudi moj opa, dedek po očetovi strani, pameten in dober človek. Bil je spreten poslovnež, in leta 1928 mu je svoje podjetje – nemško blagovno znamko, ki je izdelovala vžigalnike – uspelo preseliti v Anglijo, pet let preden se je tja napotila še družina. Podjetje Colibri še vedno deluje v Londonu, čeprav ni več v družinski lasti. V zgodnjih najstniških letih, sem tako pomagala v trgovini podjetja, vodila sem prodajo in se lotila tudi popraviljanja vžigalnikov. Postopoma sem spoznala ravnovesje med poslovno žilico in občutkom za etičnost, saj dedek ni bil le dober poslovnež, ampak tudi človek, ki je pri svojih zaposlenih užival brezhiben ugled, saj je nenehno deloval v skladu s svojimi načeli. Mnoga leta kasneje, ko sem začela razvijati Helen Doron English, sem začutila vpliv dedkovega podjetniškega duha in smisla za poslovanje.

Odraščala sem v okrožju Hampstead/Finchley na severozahodu Londona. Obiskovala sem vrtec Montessori (na katerega nimam skoraj nič spominov). Nato sem obiskovala zasebno osnovno šolo v prelepi hiši imenovani Northbridge House, katere ravnatelj in lastnik je bil čudoviti gospod Warwick James. Izobraževalni duh v šoli je bil zelo napreden, učenje je potekalo v majhnih skupinah, prijaznem in podpornem okolju in z uporabo sistema, ki je otrokom omogočal, da so napredovali z lastnim tempom. Če ti je pri določenem predmetu šlo zelo dobro, si lahko preskočil na višjo raven in, ker je učni načrt uporabljal trimesečja, so lahko učenci napredovali veliko bolj linearno kot v navadni šoli.

Prav tu me je pričakalo razodetje glede različnih stopenj znanja. Spominjam se, kako sem v prvem razredu sedela v učilnici in opazovala učiteljico, ki je izvajala učno uro z novimi učenci. Na šolsko tablo je napisala: $0 + 0 + 0$ in vprašala, »Koliko je to?«

To je neumno, sem si mislila. Seveda je rezultat nič. Predstavljajte si, kako presenečena sem bila, ko je na vprašanje odgovorila s »Tri!« Hipec kasneje me je prešinilo, da je bil to pravzaprav način, na katerega mi je razložila snov le nekaj mesecev prej! Najprej nas je naučila koncepta predmetov (tiste ničle na tabli lahko predstavljajo tri predmete), potem pa je uvedla naprednejši koncept vrednosti nič. Imela sem le pet ali šest let, vendar sem nenadoma razumela te sloje in to, kako se lahko informacije in znanje olupijo kot čebula, zato da razkrijejo različne ravni.

Morda ni naključje da se spominjam tega dogodka, saj sem v šoli Northbridge House postala pravi matematikoholik. Skupaj s sošolcem sva bila par knjig pred ostalimi učenci v razredu. Očetu sem sledila po hiši in ga prosila za še več enačb, ki bi jih lahko rešila!

Zabavno je bilo in moj uspeh je še okrepil željo po nadaljevanju.

Šola Northbridge House je imela še en pomemben vpliv name: poučevala je francoščino in latinščino. To je bilo zelo nenavadno, saj so v Združenem kraljestvu, v začetku 60. let 20. stoletja, tuje jezike običajno začeli poučevati v srednji šoli (od 11. leta dalje) in ne že v osnovni.

Ta neobičajni učni načrt je pomenil, da sem se pri sedmih letih začela učiti tako francoščine kot latinščine. Ko se sedaj oziram nazaj, se zavedam, da je bila metodologija poučevanja še močno v povojih (ni bilo poudarka na ali učne metode za govorjeno francoščino) in poučevanje bi lahko bilo veliko bolj učinkovito, toda kljub temu sem se v osnovni šoli tri leta učila dveh tujih jezikov. V srednji šoli smo s francoščino in latinščino začeli od začetka, saj se je ta dva jezika na osnovni šoli učilo le majhno število učencev.

V Northbridge House sem spoznala tudi uprizoritveno umetnost. Oboževala sem petje. Imela sem glasen in močan pevski glas. Učitelj Norman Platt je tako menil, da sem nadarjena in da imam potencial za pevsko kariero. Pri petih letih sem začela z učenjem klavirja, ki sem ga nadaljevala vse do najvišje možne stopnje. A poudarek učnih ur je bil

na teoriji in tehniki in klavir se ni nikoli resnično dotaknil moje duše - če sem iskrena, sem se od zadnje lekcije v otroštvu za klavir usedla le še nekajkrat. Toda gospod Platt me je spodbudil k petju in me pri desetih letih celo izbral za solistko v amaterski dobrodelni produkciji Noye's Fludde, ki jo je napisal Benjamin Britten. Igrala sem gospo Shem in izjemno uživala! Gospod Platt mi je dejal, da naj začnem trenirati svoj glas, ko bom dopolnila 15 let. Na žalost se to ni zgodilo. Danes je ena od mojih frustracij ta, da ne pojem niti približno tako dobro, kot bi si želela.

A še pred tem se je mama odločila, da imam slabo dikcijo. Ko sem dopolnila 8 let, me je vpisala na učne ure izgovorjave, ki so vključevale tudi dramo. Plesnih vaj žal nisem obiskovala. Dejansko verjamem, da sem frustrirana plesalka in pevka. Kljub temu sem zagotovo uživala v umetnosti in to navdušenje in spoštovanje do ustvarjalnega izražanja je z menoj ostalo vse do danes. Kot odrasla sem celo začela obiskovati tečaje za petje in pa tudi ure plesa, in še vedno uživam v tem vsakotredenskem izpopolnjevanju.

Čas je za povratak na akademsko področje: čeprav sem še vedno uživala v branju, sem hitro ugotovila, da sta moja najljubša predmeta matematika in znanost. Ko sem začela obiskovati srednjo šolo Queen's College v Londonu, sem bila pri matematiki in znanosti med najboljšimi v razredu. Na tej točki je bilo popolnoma jasno, da mi je usojeno postati znanstvenica.

Ko se ozrem nazaj na ta leta, se zavedam, kako vznemirljivi časi so to bili v Londonu! Barvitost in energija 60. let 20. stoletja sta bili v polnem zamahu in London je postal kulturna Meka za nekatere najbolj znane zvezdnike. Vse to se mi je takrat zdelo popolnoma normalno in šele sedaj, ko se ozrem nazaj, lahko cenim kako izjemno je bilo to obdobje. Spomnim se na primer, da sem se s prijateljico odpravila na 'zabavo'. Prijateljičin bratranec, ki je bil starejši od naju, je izvedel za dogodek, ki sta ga priredila John Lennon in Yoko Ono v Hampstead Heathu in je tja odpeljal svojo mlajšo sestrično in njeno malo prijateljico. Pri desetih letih sem tako videla film Bottoms, ki je bil eden od najnovejših eksperimentalnih umetniških filmov in po mojem mnenju dokaj neokusen. Ne meneč se za slavne ljudi okrog sebe sem sedela in naredila ogrlico iz marjetic, ki sem jo nato podarila Johnu in Yoko.

Lepo sta se mi zahvalila.

Bila sem torej srečen in aktiven otrok, ki je popolnoma užival v šoli in cvetel na dveh področjih, ki se običajno obravnavata kot popolnoma nasprotna pola: matematika in znanost na eni ter glasba in uprizoritvena umetnost na drugi strani. Kdo ve? Lahko bi se odločila za eno od teh poti in postala znanstvenica ali umetnica. Toda to se ni zgodilo.

Namesto tega se je moje življenje pri enajstih letih dramatično zasukalo zaradi ločitve staršev. Oče, ki je predstavljal ljubečo, stalno in zanesljivo navzočnost v mojem življenju, je nenadoma odšel in razlika je bila kot noč in dan. Po njegovem odhodu sva ga s sestro videli vsaka dva tedna za kosilo – vsakič za le uro ali dve, v primerjavi z njegovo

predhodno stalno prisotnostjo. Zaradi ločitve je bilo potrebno tudi varčevati in tako sem bila prisiljena zapustiti Queen's College in se prepisati v gimnazijo Henrietta Barnett. Sprememba je bila zame izjemno travmatična. Nenadoma sem se morala začeti bojevati z mojima prej najljubšima predmetoma, saj je moja nova šola uporabljala eksperimentalni sistem za matematiko in znanost. Bilo je, kot da bi vstopila v predstavo sredi drugega dejanja, ne da bi vedela kaj se je zgodilo pred tem.

To je predstavljalo moj drugi vpogled v izobraževanje, saj sem iz prve roke izkusila pomembne učinke različnih učnih metodologij. Pri trinajstih letih še nisem posedovala prefinjenosti in znanja, da bi to lahko izrazila v celoti, toda do neke mere sem to uvidela in razumela.

Šele zdaj, ko se oziram nazaj, se sprašujem, ali sta ta dva spomina (ta zgodnja vpogleda v izobraževanje) vsebovala kakšne namige - ali sta vplivala na moje akademske odločitve v prihodnosti, ali pa sta le odražala naravno empatijo do izobraževanja?

Imela sem torej 13 let (nerodna in izzivov polna leta za vsako dekle tudi v najboljših okoliščinah) in obiskovala novo šolo, kjer nisem bila več pri vrhu pri matematiki in znanosti! Nisem uspela nadoknaditi zaostanka in na koncu sem se preusmerila na jezike, zgodovino in ekonomijo. Kljub temu je zgodnja ljubezen do matematike in znanosti ostala z menoj in je igrala pomembno vlogo pri mojih odločitvah glede študija na univerzi.

Moja srednješolska leta so bila tako bistveno manj vesela kot moje zgodnje izkušnje v osnovni šoli. Najstniška leta so tudi v najboljših primerih izjemno burno obdobje in družinske spremembe zagotovo niso pomagale. Kljub temu je bila srednja šola vir še enega pomembnega zgodnjega vpliva name; francoščina v šestem razredu.

Naša učiteljica francoščine, po ironičnem naključju imenovana gospa French, se je do mene vedla kot da me sovraži. Neprestano me je poniževala in mi govorila, da ne bom nikoli dobra v francoščini. Vsekakor daleč od navdihujočega učitelja! A bila sem dovolj trmasta in odločila sem se, da ji ne bom dovolila, da bi me potolkla. V ta namen sem poleti pred zaključkom mojega šestega razreda (12. leto poučevanja v ameriškem šolskem sistemu) prijateljico Lailo prepričala, da skupaj obiševa poletni študijski program v Franciji. Kakšna čudovita pustolovščina! Pravočasno sem prispela na začetek prve ure (vedno sem bila precej resna glede študija, tudi na poletnem tečaju, kjer je moj zagon delila le peščica udeležencev), in odkrila, da vsi govorijo angleško! Kako naj se v tem okolju naučim francoščine? Odpravila sem se na ogled kampusa (študijski program je bil organiziran na univerzitetnem zemljišču univerze La Rochelle) in poskušala poiskati francoske govorce. Tako sem spoznala prisrčnega Michela, športnega inštruktorja in edinega francoskega sogovornika na kampusu, ki ni govoril angleško. Francoščino sem bila tako primorana uporabljati (in izboljšati) in do konca poletja je postala zelo dobra! Jasno je, da sem kljub mračnim napovedim gospe French popravila svoje jezikovne sposobnosti v francoščini, čeprav dvomim, da je veliko drugih študentov svoje znanje izboljšalo, ker si je našlo francosko govorečega fanta!). Z Michelom sva še danes dobra prijatelja.

Prišla sem nazaj v šesti letnik, kjer me je še vedno čakala turobna gospa French, ki je le stežka priznala, da se je moja francoščina le popravila. Na srečo smo pri maturi imeli zunanjo izpitno komisijo, ki je ugotovila, da je moja francoščina resnično odlična. Na zaključnem izpitu sem si prislužila dvojno najvišjo oceno A (tako za govorni kot tudi za pisni del).

Izpolnjeni so bili vsi pogoji: občutek za etično vedenje, ljubezen do matematike in znanosti, nekaj umetniške nadarjenosti (vključno z glasbo), razvita sposobnost za jezike in poznavanje izobraževalnih metod. Leta 1973 sem začela obiskovati fakulteto v Readingu. Bila sem sprejeta v program francoščine in nameravala diplomirati iz tega jezika. A francoščina je bila pravzaprav izbira na slepo. V resnici nisem niti prav vedela kaj želim študirati, kaj šele početi v svojem življenju. Vedela sem samo, da želim diplomirati iz nečesa.

Fakulteta v Readingu je od študentov zahtevala, da v prvih dveh trimesečjih izberejo tri predmete – osnovnega in dva dodatna. Tako sem se udeležila sem se uvodnih ur številnih profesorjev v iskanju primernih dodatnih predmetov. To me je pripeljalo do mojega naslednjega »vau« trenutka, enega od tistih, ki lahko tako močno zaznamujejo naša življenja. To specifično spremembo je zakrivil profesor Palmer in njegovo uvodno predavanje o jezikoslovju. Še nikoli prej nisem slišala za jezikoslovje, a sem bila tako očarana nad njegovim predavanjem, da sem v prvem in drugem trimesečju k francoščini nemudoma dodala jezikoslovje in angleško književnost.

Jezikoslovje je vidike znanosti, ki jih je tako oboževala analitična stran mojih možganov, združilo z čustveno platjo jezika, vključno z vso njegovo kompleksnostjo in nedoslednostjo. Jezikoslovje je imelo veljavo znanosti, saj je uporabljalo izmerljivo fiziološko realnostjo človeških zvokov, vendar je obenem sprejelo tudi neznano in skrivnostno valovanje človeških možganov - še dandanes razumemo le majhen del delovanja tega pomembnega organa.

To obdobje je predstavljalo razcvet jezikoslovja in Univerza v Readingu je bila največji jezikoslovni center v Veliki Britaniji. Del mojega študija v Readingu je bil predstojnik oddelka sam David Crystal. Predavanja so bila neverjetna in me izzvala ter prevzela do točke, ko se jim nisem mogla odreči. A po zaključku prvih dveh trimesečij (obdobja, v katerem so morali študentje prvega letnika poleg glavnega predmeta izbrati še dva dodatna), sem se na žalost morala vrniti k francoščini. Vztrajala sem točno pet dni, preden sem kapitulirala in se odločila poskusiti dodati jezikoslovje.

Skočila sem na kolo in hitro odpravila na Jezikoslovni oddelek, kjer sem zaprosila za sprejem kot študentka dvopredmetnega študija. Moji prošnji so ugodili in postala sem, kot zase pravi David Crystal, »ponovno rojena jezikoslovka«. Vpisala sem dvopredmetni študij (jezikoslovje in francoščino) in si leta 1977 prislužila dvojno diplomo.

Med jezikoslovnimi predmeti je bil tudi predmet Učenje jezika pri otrocih, ki ga je poučeval Paul Fletcher. Ta je na koncu postal najpomembnejši za mojo prihodnost, saj sem s tam pridobljenim znanjem postavila temelje za Helen Doron English.

